

آموخته‌هایی از ویروس کرونا در سال جهش تولید

تهیه و تنظیم: عبدالله هندیانی

آگاهی‌بخشی در حوزه‌های مرتبط فراهم شود و سرعت اقدامات برای انجام آن افزایش یابد، مسلماً تأثیر بسزایی در «جهش اقتصادی و تولیدی» خواهد داشت. ۳. درس آموخته دیگر که از آن تأثیر بسیار زیادی در توفیقات نسبی برای مهار ویروس کرونا در کشور متصور است ایجاد فرماندهی واحد با حضور بالاترین مقام اجرایی کشور و همراهی و همدلی تمام سازمان‌ها و نهادهای انقلابی و نیروهای مسلح جمهوری اسلامی در این میدان بود. شاید در حوزه تمرکز تجهیزات، پشتیبانی و اقدامات پیشگیرانه و مقابله‌ای بیشترین توفیق به واسطه وجود فرمانده و تصمیم‌گیر واحد (با مشورت تصمیم‌سازان خود) نسبت به اعلام و اجرای اقدامات لازم بدست آمده باشد.

فرماندهی در مدیریت بحران به منظور بررسی موضوع و تصمیم‌گیری در شرایط سخت به ستادی نیاز دارد که در آن فرمانده پس از اخذ تمام داده‌ها، اطلاعات و برآوردهای مرتبط، به تصمیم برسد و آن را عملیاتی نماید. همین اقدام در یک اقتصاد پویا به ویژه در حوزه تولید نیز مورد نیاز است تا بسترهای ایجاد شده در کشور را برای تحقق اهداف جهش تولید تقویت نماید و به سامان برساند.

۴. درس دیگر توجه به وقوع حوادث خاص و فراگیری آن در کشورهای مختلف و در پس آن انتظار کمک‌های آنچنانی از سایر دولت‌هاست که متأسفانه امری بسیار متوهمانه است. در چنین شرایطی هر دولتی بیشتر به امور مرتبط با کشور و شهروندان خود می‌پردازد و ارسال کمک‌های جزئی سایر کشورها قابلیت تغییر اساسی برای آن‌ها را نخواهد داشت.

به نظر می‌رسد کشوری که توانسته باشد مباحث تولید را سرلوحه خود قرار دهد و با توجه ویژه به افزایش سطح کیفی و بهبود وضعیت کسب و کار، تولید داخلی را تقویت نماید، می‌تواند در شرایط خاص از این ظرفیت نهایت بهره را ببرد.

خودکفایی در زمینه‌هایی که ظرفیت آن در کشور وجود دارد با تغییر رویکرد خام‌فروشی توسط بخش‌های مختلف صادراتی کشور می‌تواند از جمله مواردی باشد که - در اقتصاد مقاومتی نیز بر آن تأکید شده - اقتصاد وابسته به نفت و تک محصولی را نجات دهد، اما متأسفانه در عمل هنوز فاصله زیادی با آن وجود دارد.

سال ۱۳۹۹ توأم با رشد گسترده ویروس کرونا در جهان آغاز شد، جهانی که تا قبل از شیوع ویروس توجه به معنویت و جایگاه انسانیت را به فراموشی سپرده و مادیات بخش مهمی از افکار تمامی انسان‌ها را به خود جلب کرده بود.

آنچه در این شرایط از اهمیت برخوردار است تجارب بدست آمده از این اتفاق نامیمون است که می‌تواند در دوران گام دوم انقلاب اسلامی به درستی آموخته‌هایی را برای ما به ارمغان آورد. این پدیده می‌بایست از این پیچ تاریخی عبور کند تا بتواند زمینه‌ساز آینده‌ای شود که در آن آفات و بیماری‌های فکری و ذهنی و نیز جسمی رخت بربندد. در این خصوص نکات پر اهمیتی به چشم می‌خورد که مسلماً برای اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، رونق و جهش تولید و حتی کاهش تولید (در صورت لزوم) اهمیت می‌یابد.

۱. اولین و مهم‌ترین مطلب در دوران مقابله با ویروس کرونا، داشتن نیت مقدسی است که امروز جهان پزشکی با تمام ابزار، تجهیزات و پیشرفت‌های علمی بدون هیچ اجباری ضرورت داشتن آن را در امر مقابله برای آحاد جامعه ایجاد نموده است. پخش اذان از مناره‌های مسجد در اسپانیا پس از ۵۰۰ سال و همین اقدام در آلمان و امثال آن که در یک فرآیند همگانی در کشورهای اروپایی، آمریکایی و آسیایی اتفاق افتاده به نوعی بیانگر این است که بدون ارتباط با معنویات و ایجاد یک فضای دینی و اعتقادی و صرفاً با اتکاء به علوم روز بشر مقابله و درمان امکان‌پذیر نیست.

۲. همواره این جمله که پیشگیری بهتر از درمان است و هزینه پیشگیری قابل مقایسه با هزینه درمان نیست در جوامع مختلف و اغلب در تمام موضوعات مطرح بوده است لکن امروز آموزش همگانی برای ایجاد فاصله اجتماعی، رعایت نکات بهداشتی، عدم تردد به مکان‌های عمومی نشان داد که اقدامات پیشگیرانه می‌تواند در حوزه‌های حاکمیتی موجب گذر از وضعیت بسیار نامناسب و ایجاد یک فضای قابل کنترل برای انجام اقدامات مقابله‌ای محدود در موقع اضطرار قلمداد شود.

این مهم می‌تواند تغییر یک رویکرد همه‌جانبه در بسیاری از امور اقتصادی کشور را به همراه داشته باشد؛ اگر در سال «جهش تولید» بتوان به جای تهیه دستورالعمل‌های متعدد و بعضاً متناقض، بسترهای لازم برای تسهیل فرآیند تجارت و تولید با

۸. یکی از اثرات شیوع جهانی ویروس کرونا دیپلماسی فعال است. بهره‌گیری از تجارب کشورهای درگیر با این ویروس و اقدامات انجام شده توسط آن‌ها اهمیت این موضوع را بسیار افزایش داد. امروزه وزارت امور خارجه کشور از یک دیپلماسی فعال برخوردار است و می‌تواند بسترهای ایجاد شده در این حوزه‌ها را به خوبی مدیریت نماید. بازگشایی دروازه‌های اقتصادی به روی سایر کشورها در این دوران قابلیت رشد تولیدکننده‌ها را دوچندان خواهد نمود به عنوان نمونه: در حوزه شوینده‌ها، مواد ضدعفونی‌کننده و... میزان قابل توجهی از نیاز داخلی خود را تأمین می‌کنیم و حتی الامکان با بهره‌گیری از سایر ظرفیت‌ها صادرات به کشورهای متقاضی را به خوبی انجام می‌دهیم لذا جا دارد ریزنی‌های اقتصادی با کمک سفارتخانه‌ها در سایر کشورها تقویت شود و این فرصت مورد استفاده قرار گیرد. لازم است بخش‌های دارای قابلیت با هماهنگی وزارتخانه‌های مسئول نسبت به این امر مهم برنامه‌ریزی و به سرعت اقدام کنند.

۹. نقش اصناف، اتحادیه‌ها، اتاق بازرگانی و غیره در مدت زمان شیوع کرونا بی‌بدیل بوده است. این دسته از نهادهای عمومی و بعضاً متصل به وزارتخانه‌های دولتی در این ایام در مسیر همراهی و همکاری با دولت‌مردان قرار گرفتند و با وجود مشکلات درون‌سازمانی خود و سختی‌های دوران شیوع بیماری تمام تلاش خود را بکار بردند تا سلامت را به جامعه هدیه کنند، باید به همه این عزیزان نیز خدا قوت گفت. این اقدامات نشان دهنده نقش و جایگاه ویژه این دسته از تاثیرگذاران حوزه اقتصاد کشور است. اگر این نقش پس از اتمام این بحران مورد توجه قرار گیرد و تداوم یابد انتظار می‌رود تمام و یا بخش عمده‌ای از تصمیمات اخذ شده در امور تولید، تجارت، توزیع و... در سایر زمان‌ها نیز به نحو خردورانه معمول و به نقشی فعال و اثرگذار تبدیل شود. در این صورت دیگر شاهد تنظیم و ابلاغ دستورالعمل‌های متکثر و اغلب متناقض نخواهیم بود و با نظارت عالی‌تری صحیح بسیاری از مشکلات حوزه تجارت و تولید رفع خواهد شد.

۱۰. زمان آن فرارسیده است که به لایه‌های اجتماعی که در هنگامه بحران‌های مختلف، بیشترین اثرگذاری را برای کشور دارا بوده‌اند اشاره شود. نقش نیروهای اثرگذار در هشت سال دفاع مقدس موجب شد که دشمن برای سالیان متوالی جرأت حمله مستقیم دیگری را برای کشور عزیزمان نداشته باشد.

حضور نیروهای مؤمن، متعهد و انقلابی نظامی و انتظامی در برهه‌های مختلف کشور موجب شد تا امروز سطح امنیت در نظام مقدس جمهوری اسلامی مثال‌زدنی باشد. بهره‌گیری از سربازان گمنام امام زمان، اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و دیگر دستگاه‌ها و نهادها در حفظ و حراست از کیان میهن اسلامی موجب مسرت است و امروز کادر درمانی بیمارستان‌ها و مراکز پزشکی و پرستاری کشور که با تعهد و توانمندی به حق سنگ تمام گذاشتند به الگوهای باورکردنی و بزرگی در جامعه تبدیل شده‌اند.

امید است با اتکال به خدوند متعال و دعای خیر همگان و توجه به عنوان سال که از سوی رهبر معظم انقلاب «جهش تولید» نامگذاری شد بتوانیم ضمن بهره‌گیری از ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان و نوآور و نیز شکل‌گیری درس‌آموخته‌های دوران کرونا ویروس کشوری قدرتمند باشیم.

۵. ویروس کرونا به دلیل رشد و سرعت شیوع آن در کشور موجب شد بسیاری از قواعد دست و پاگیر ایجاد شده برای اخذ مجوزها، تعرفه واردات و تغییر سطح تولید از یک کالا به کالای مورد نیاز در کوتاه‌ترین زمان و تنها با یک اعلام تولیدکننده حذف شود. اقداماتی که تا قبل از این شرایط برای نهادها و سازمان‌های مرتبط غیرممکن محسوب می‌شد.

این اتفاق نشان داد که «جهش تولید» قابلیت انجام دارد به شرط این که وزارتخانه‌های ما به جای تدوین دستورالعمل‌های پیچیده‌ای که هر روز تولیدکننده را با مشکلات متعددی مواجه می‌کند، نظارت عالی‌تری خود را تقویت کنند تا تأثیر این اقدامات سرعت تولید را افزایش دهد و انجام امور صادرات و واردات را بهینه نماید.

این مدرسه بزرگی است که وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی برای تهیه الکل مورد نیاز، تعرفه واردات آن را صفر کرد و تمامی شرکت‌های دارای قابلیت تولید اقلام شوینده و بهداشتی را مجاز به تغییر خط تولید اعلام نمود تا بتواند از این فضای ایجاد شده میزان مورد نیاز این ماده را فراهم سازد.

۶. ویروس کرونا به رغم تلخی‌های ایجاد شده موجب همدلی و همراهی آحاد جامعه به صورتی جدی و فراگیر شد. همدلی، همراهی و مشارکت عمومی در پدیده‌های اجتماعی یقیناً یک «سرمایه اجتماعی» بزرگ است. نمونه این مشارکت، همراهی، رفاقت، یکدلی و یکصدایی دوران هشت ساله دفاع مقدس و لحظه وداع با پیکر سردار بزرگ اسلام شهید حاج قاسم سلیمانی عزیز پدید آمد و همگان دیدند که این همدلی‌ها، تصمیم‌گیری و اجرای آن را بسیار تسهیل نمود.

این «سرمایه اجتماعی» را می‌توان برای رشد و توسعه اقتصادی کشور بکار گرفت و به کمک آن به حرکت چرخ تولید و اقتصاد سرعت بخشید و در مقابل اجازه نداد تا پس از رفع بیماری و پدیده عالم‌گیر کرونا همه چیز دوباره به دست فراموشی سپرده شود.

۷. امروز در مقابله با ویروس کرونا تنها دولت‌ها نیستند که به خنثی‌سازی اثرات بسیار ناخوشایند آن در شرایط فعلی و حتی آینده بپردازند بلکه بخش خصوصی و بهره‌گیری از توان و قابلیت‌های آن می‌تواند ما را در مهار این ویروس یاری رساند همانگونه که امروز نیز بخش خصوصی با تمام توان خود برای حفظ و حراست از کیان جمهوری اسلامی ایران تمام‌قد ایستاد و با تولید لوازم مورد نیاز جامعه در این برهه از زمان اجازه ایجاد کمبود را برای کشور نداد و با تولید خود و همراهی تمام شبکه‌های توزیع به ویژه فروشگاه‌های زنجیره‌ای که نقش بسزایی در این حوزه را دارا هستند شکلی متفاوت نسبت به کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته را به جهانیان نشان داد.

شاهد بودیم که در برخی از کشورهای توسعه یافته که خود را کدخدای جهان نیز معرفی می‌کنند کامیون ماسک با چندین اسکورت پلیس جابجا می‌شد؛ اما فرهنگ ایرانی - اسلامی به ما آموخته است چگونه در این شرایط سخت اقدام کنیم. ویژگی‌های این فرهنگ دولت و ملت را به همگرایی بیشتر و استوارتر هدایت کرد تا آنجا که تبدیل به الگویی برای سایر ملت‌ها شد.

این هم‌آوایی در عرصه اقتصادی نیز می‌تواند کمک شایانی به تسهیل فرآیندهای تأمین مالی، بانکی، گمرکی جهان کند و با تقویت روحیه و انگیزه به وجود آمده در درون بخش خصوصی این مسیر همچنان ادامه یابد و منجر به تولید کیفی با رعایت استانداردهای مورد نیاز و رقابت‌پذیر با سایر تولیدات دیگر کشورها شود.